

Sygn. akt I ACz 18/13

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lutego 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie I Wydział Cywilny w składzie następującym

Przewodniczący:	SSA Dariusz Mazurek

po rozpoznaniu w dniu 8 lutego 2013 r.

na posiedzeniu niejawnym sprawy

z powództwa **E. J.**

przeciwko (...) **S.A. w S.**

o zapłatę

na skutek zażalenia **powódki**

na postanowienie Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu

z dnia 6 grudnia 2012 r., sygn. akt I C 920/12

p o s t a n a w i a:

o d d a l i ć zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 6 grudnia 2012r. Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu rozpoznając kolejny wniosek powódki E. J. o zwolnienie od kosztów sądowych, udzielił powódce dalszego zwolnienia od kosztów sądowych ponad udzielone już postanowieniem z dnia 14 sierpnia 2012r. pod sygn. akt I Nc 89/12, za wyjątkiem kwoty 3 500 zł tytułem wydatków.

W uzasadnieniu postanowienia wskazał, że powódka korzysta już ze zwolnienia od kosztów sądowych w zakresie zwolnienia od opłaty od pozwu. Podstawą do udzielenia zwolnienia było ustalenie przez Sąd Okręgowy na podstawie oświadczenia powódki, że pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym z dwoma dorosłymi synami. Rodzina utrzymywana jest przez męża powódki, który przebywa i pracuje w Grecji i zarabia 1 700 euro. Dodatkowo ustalił, że powódka otrzymała od ubezpieczyciela w ramach odszkodowania za szkody powodziowe kwotę 156 979, 09 zł. W konsekwencji tych ustaleń Sąd Okręgowy ocenił, że powódka nie jest osobą ubogą, która zasługiwała by na pomoc Państwa w większym rozmiarze niż udzielone powódce zwolnienie od kosztów sądowych, a ponadto licząc się z koniecznością poniesienia wydatków, miała możliwość finansowego przygotowania się do uiszczenia kwoty wymaganej zaliczki.

Powódka zaskarżyła postanowienie Sądu Okręgowego w zakresie obciążenia powódki obowiązkiem uiszczenia zaliczki na wynagrodzenie biegłego w kwocie 3 500 zł i zarzuciła zaskarżonemu postanowieniu błąd w ustaleniach faktycznych polegający na błędnym przyjęciu, że sytuacja majątkowo rodzinna powódki pozwala na uiszczenie wymaganej zaliczki bez uszczerbku utrzymania koniecznego.

Wskazując na powyższe domagała się zmiany zaskarżonego postanowienia i zwolnienia powódki z uiszczenia kosztów sądowych w całości, w tym kosztów opinii na poczet zaliczki.

W uzasadnieniu zażalenia powódka argumentowała, że sytuacja powódki jest trudna czego nie uwzględnia zaskarżone postanowienie. Podniosła, że na skutek powodzi w 2010r. zniszczeniu uległ budynek mieszkalny w którym mieszka powódka wraz z rodziną i nie było możliwości poczynienia jakichkolwiek oszczędności z przeznaczeniem na koszty sądowe w niniejszej sprawie, a cała kwota wypłaconego odszkodowania została zużyta na usunięcie szkód powodziowych.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie rozpoznając zażalenie powódki zważył, co następuje:

Ze względu na treść zaskarżonego rozstrzygnięcia przy rozpoznaniu zażalenia przez Sąd Apelacyjny zrodziły się wątpliwości co do jego dopuszczalności. Biorąc jednak pod uwagę, że zgodnie z art. 394 § 1 punkt 2 k.p.c. zażalenie służy na odmowę zwolnienia od kosztów sądowych, a z treści zaskarżonego postanowienia jednoznacznie wynika, że Sąd odmówił powódce udzielenia zwolnienia od kosztów w zakresie wydatków w kwocie 3 500 zł tytułem zaliczki na wynagrodzenie biegłego, należało ocenić, że zażalenie w tych okolicznościach jest dopuszczalne.

Przechodząc do merytorycznej oceny zażalenia Sąd Apelacyjny stwierdza, że zażalenie powódki jest nieuzasadnione.

Zasadą postępowania sądowego w sprawach cywilnych jest, że postępowanie sądowe jest odpłatne, a koszty sądowe ponosi strona, która inicjuje czynności związane z opłatami lub wydatkami (art. 2 ust 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych).

W judykaturze powszechnie przyjmowane jest stanowisko zgodnie z którym instytucja zwolnienia od kosztów sądowych została przewidziana przez ustawodawcę jako pomoc Państwa dla osób ubogich, które nie są w stanie poradzić sobie z obowiązkiem ponoszenia tych kosztów bez pogorszenia warunków utrzymania rodziny poniżej koniecznego minimum.

Jednak pomoc Państwa w postaci przyznania stronom możliwości ubiegania się o zwolnienie od obowiązku wynikającego ze wskazanego przepisu jest nie tylko wyrazem spełniania funkcji Państwa z zakresu pomocy społecznej, ale również wyrazem gwarancji praw obywatelskich wynikających z art. 45 Konstytucji R.P. Podobny obowiązek wynika z art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz.U. 1993, nr 61 poz. 284). Zatem rozstrzygając o kosztach postępowania Sąd zobowiązany jest kierując się gwarancjami praw obywatelskich zawartymi w Konstytucji tak ukształtować zakres obowiązków fiskalnych strony, aby umożliwić stronie dostęp do sądu.

Należało zatem rozważyć, czy aktualna sytuacja majątkowa powódki, w sytuacji istnienia sporu z pozwanym daje jej szansę do skorzystania z prawa do sądu, rozumianego jako obowiązek państwa zapewnienia możliwości sądowego rozstrzygnięcia sporu. Na tak postawione pytanie należy odpowiedzieć twierdząco.

W sytuacji gdy rozstrzygnięcie sporu uzależnione jest od przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego, służące powódce prawo do sądu pozostaje niezagrożone. Istotną okolicznością ustaloną przez Sąd I instancji jest uzyskanie przez powódkę znacznej kwoty odszkodowania. W sytuacji gdy powódka ubiega się o zwolnienie od kosztów sądowych z uwagi na wyjątkowość tej instytucji powinna liczyć się z obowiązkiem wykazania na jakie cele przeznaczyła uzyskane od ubezpieczyciela świadczenie. Ponieważ tego nie uczyniła, prawidłowo ocenił Sąd Okręgowy, że w opisaney przez powódkę w jej oświadczeniu sytuacji materialnej i rodzinnej brak było podstaw do udzielenia jej całkowitego zwolnienia od kosztów sądowych.

Z tych względów i na podstawie art. 385 w związku z 397 § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.